

10. Inter-agency Standing Committee (IASC). IASC guidelines on mental health and psychosocial support in emergency settings. – Geneva, Switzerland : IASC, 2007.

Onishchenko, N.V. Analysis of the achievements in organization and provision of psychological assistance to victims in emergencies. The article presents the results of an analysis of the current state of psychological services in general and emergency psychological services in particular. It is noted that the problem of finding optimal ways, methods and means of providing the necessary psychological help to people became important at the very emergence of psychology as a science. The concept of psychological assistance was introduced primarily to address psychological problems of individuals. Psychological services came into being with the development of experimental psychology followed by the development of psychological testing and mental hygiene movement. The beginning of the XXth century saw the introduction of counseling, and in 1940s the United States became the home of the Rogers' non-directive psychotherapy. It is noted that before the WW2 there was the institution of religious care and social workers which can be considered as a prototype of the modern emergency psychological assistance.

In line with the current trends in the psychological services that provide assistance to the affected population, there is an intense application of the Program of Actions as part of civil defense and psychosocial support for victims at all stages of emergency situations in various countries of Europe and America. The modern emergency psychological service was first established in Russia in 1999. Ukraine was next to create the emergency psychological services. Despite the considerable work that has been done in that area, the system of emergency psychological assistance in Ukraine is far from being perfect.

Keywords: emergency psychological assistance, victim, emergency.

Відомості про автора

Оніщенко Наталія Вікторівна, доктор психологічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник науково-дослідної лабораторії екстремальної та кризової психології Національного університету цивільного захисту України, м. Харків, Україна.

Onishchenko, Natalia Victorivna, Doctor of psychological sciences, Senior Researcher, leading Researcher of Research Laboratory of Extreme and Crisis Psychology, National University of Civil Defense of Ukraine, Kharkiv, Ukraine.

E-mail: n-onishchenko@ukr.net

УДК 316.42

Рудська М.І.

КОМПЛЕКС МЕТОДИК ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ СОЦІАЛЬНО АКТИВНОЇ МОЛОДІ

Рудська М.І. Комплекс методик для дослідження психологічних особливостей соціально активної молоді.

У статті проаналізовано зміст та структуру соціальної активності молоді, її основні види. Розкрито систему психологічних якостей, які повинні бути притаманні соціально активній молоді.

Представлено дві групи методик для діагностики психологічних особливостей соціальної активності молоді. Перша група включає анкету з відкритими питаннями (для вивчення розуміння молоддю сутності соціальної активності, її ролі, основних видів, а також чинників, які сприяють або заважають розвитку соціальної активності молоді в Україні та психологічних умов розвитку) та методіку контент-аналізу. До другої групи відносять тестові методики, які спрямовані на вивчення рівня розвитку психологічних якостей соціально активної молоді (лідерський компонент, ціннісно-мотиваційний компонент, емоційно-регулятивний компонент, комунікативний компонент).

Ключові слова: молодь, соціальна активність молоді, види соціальної активності молоді, психологічні якості соціально активної молоді.

Рудская М.И. Комплекс методик для исследования психологических особенностей социально активной молодежи. В статье проанализированы содержание и структура социальной активности молодежи, ее основные виды. Раскрыта система психологических качеств, которые должны быть присущи социально активной молодежи.

Представлены две группы методик для диагностики психологических особенностей социальной активности молодежи. Первая группа включает анкету с открытыми вопросами (для изучения понимания молодежью сущности социальной активности, ее роли, основных видов, а также факторов, способствующих или мешающих развитию социальной активности молодежи в Украине и психологических условий развития) и методику контент-анализа. Ко второй группе относятся тестовые методики, направленные на изучение уровня развития психологических качеств социально активной молодежи (лидерский компонент, ценностно-мотивационный компонент, эмоционально-регулятивный компонент, коммуникативный компонент).

Ключевые слова: молодежь, социальная активность молодежи, виды социальной активности молодежи, психологические качества социально активной молодежи.

Постановка проблеми. Перспективи, що відкриваються сьогодні перед Україною, вимагають залучити молодь, здатну глибоко розуміти, прогнозувати та планувати соціальну реальність. Серед розвитку сфер діяльності, від яких великою мірою залежить майбутній розквіт держави і суспільства, особливе місце належить розвитку соціальної активності молоді.

Розв'язання цієї проблеми потребує осмислення сутності соціальної активності молоді, психологічних чинників та умов її розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема соціальної активності особистості, зокрема, молоді, знайшла певне відображення в роботах зарубіжних [2; 9 та ін.], російських [1; 4; 5; 8 10; 11; 12; 13; 18 та ін.], українських [3; 7; 16 та ін.] авторів.

У вказаних роботах розкрито сутність соціальної активності молоді, її роль в соціалізації особистості, в структурі соціальної зрілості особистості, показано роль молодіжної політики держави та молодіжних формувань в її розвитку та ін.

Слід зазначити, що зазначені роботи виконані переважно у сфері соціології, філософії, теорії виховання тощо. Разом із тим, досліджень, які розкривають психологічні особливості соціально активної молоді, є недостатньо. Зокрема, потребують свого вивчення питання, які стосуються змісту соціальної активності молоді, її основних видів, психологічних якостей, які необхідні для здійснення соціальної активності, діагностичних методик для вивчення.

Виходячи з актуальності та недостатньої розробки проблеми, нами визначено такі **завдання дослідження:**

1. Розкрити зміст та основні види соціальної активності молоді.
2. Визначити психологічні якості соціально активної молоді.
3. Обґрунтувати методики для дослідження психологічних особливості соціально активної молоді.

Виклад основного матеріалу і результатів дослідження

1. Поняття про зміст та види соціальної активності молоді

Аналізуючи різноманітні підходи до вивчення соціальної активності [2; 7; 9; 18 та ін.], можна сказати, що за своєю сутністю *соціальна активність молоді* – це характеристика способу життєдіяльності молоді, що відображає свідому спрямованість її діяльності і поведінки на зміну або підтримку соціального середовища, активну участь у діяльності соціальних інститутів відповідно до актуальних потреб, інтересів, цілей, ідеалів суспільства та молоді.

Соціальна активність проявляється у вияві різних соціальних ініціатив, участі у вирішенні актуальних соціальних завдань, реалізації взаємодії з іншими соціальними суб'єктами та ін. Через соціальну активність молоді реалізуються її діяльнісні потенції, культура, уміння, знання, потреби, інтереси, прагнення, здатність охоплювати своєю діяльністю світ.

При цьому, вкрай важливо, щоб прояви соціальної активності особистості мали *гуманістичну спрямованість*, що передбачає спрямованість на благо людини, де людина і її інтереси є головною метою діяльності, а не засобом досягнення особистого чи групового успіху [2; 9].

Аналіз літературних джерел та реальної соціальної практики свідчить про реалізацію таких *видів соціальної активності молоді:*

1. *Молодіжна благодійність* – це свідома, добровільна діяльність на благо інших [14]. Волонтерський рух поширений у багатьох країнах світу. Волонтерська діяльність, тобто здійснення благодійної діяльності в формі безкорисливого праці, є однією із найбільш поширених форм соціальної активності молоді. У благодійних проєктах беруть участь найрізноманітніші категорії молоді, керуючись абсолютно різними мотивами. Благодійна активність молоді проявляється як у відповідь на пропозиції зовнішнього середовища (кампанії громадських і некомерційних організацій із залучення молодих добровольців, ярмарки молодіжних добровольчих вакансій, презентації соціальних та благодійних програм у вишах), так і в результаті особистої/групової ініціативи самої молоді. Найчастіше активність молодих добровольців проявляється у формі участі в різноманітних короткострокових акціях [14].

2. *Студентське самоврядування*, як участь студентів в управлінні справами свого вишу, має давні традиції і в тому чи іншому вигляді існувало ще в кінці XIX століття. Участь у студентських будівельних загонах і загонах правопорядку, дружинах охорони природи, клубах авторської пісні, командах КВК, інших самодіяльних студентських формуваннях є невід'ємною частиною життя студента. Однак ця громадська активність практично не поширюється на навчальний процес. Велика кількість асоціацій зі словом «самоврядування» звучить просто, наприклад, як «студрада» [12].

3. *Участь у політичній діяльності.* Формами прояву політичної активності традиційно вважається електоральна активність, участь у виборах в якості членів виборчої команди і висунення в кандидати в депутати, а також рух молодіжного парламентаризму. Але проявами політичної активності молоді можуть бути й інші практики: участь у кампаніях зі збору підписів під петиціями на підтримку або проти тих чи інших рішень влади або конкретних політиків, участь у діяльності політичних громадських об'єднань, у т. ч. молодіжних, створенні політичних партій, участь в якості членів і спостерігачів у роботі виборчих комісій та ін. [7].

4. *Вуличні акції. Творча активність.* Спектакуляризація та інші творчі акції стали предметом вивчення порівняно недавно [10]. Дослідження цих практик ускладнюється тим, що, як справедливо зазначає А. Зайцева [10], вони у своїй основі мають взаємопроникнення активістської (нерідко, протестної) і артистичної логік, що, у свою чергу, призводить і до певних відмінностей акцій, організованих анархо-активістами та арт-групами та ін. Автор вказує на те, що якщо ми маємо справу навіть з суто арт-акціями, то вони, як і всяка творча активність, підпадають під визначення соціального активізму, оскільки

можливість творчості і право насолоджуватися творами мистецтва є суспільне благо, а вже якщо автори та організатори намагаються не тільки творчо самовиразитися, але й донести до глядача якусь соціальну ідею або сенс, то тим більше.

5. *Участь у діяльності громадських об'єднань.* Молодіжні громадські об'єднання є найбільш очевидною, універсальною інституціоналізованою формою прояву соціальної активності молоді [12]. На нашу думку, специфіка молодіжних об'єднань, що відрізняє їх як від дитячих, з одного боку, так і від так званих «дорослих» об'єднань, з іншого, полягає в тому, що молодіжні громадські об'єднання виступають соціальним інститутом легітимізації соціальної активності молоді.

2. Психологічні якості соціально активної молоді

Для успішного виконання різних видів соціальної активності (професійної, громадської та ін.) молодь має володіти певними психологічними якостями.

Нами на основі аналізу літератури [4; 7; 9; 12 та ін.] та власного теоретичного аналізу проблеми обґрунтовано *низку психологічних якостей*, які мають бути притаманні соціально активній молоді. Ці характеристики можна об'єднати в такі **компоненти**:

1. *Лідерський компонент* – лідерські якості, необхідні для здійснення лідерської діяльності, яка є незмінним атрибутом соціально активної молоді в сучасних умовах.

2. *Ціннісно-мотиваційний компонент* – цінності, мотиви, установки та ін., які визначають спрямованість соціальної активності молоді.

3. *Емоційно-регулятивний компонент* – сукупність емоційно-регулятивних характеристик молоді, які визначають здатність молоді регулювати емоції та поведінку в різних ситуаціях соціальної активності.

4. *Комунікативний компонент* – сукупність комунікативних якостей молоді, які забезпечують успішне спілкування та взаємодію молоді з різними соціальними групами.

3. Методики для дослідження психологічних особливостей соціально активної молоді

Нами було обґрунтовано методики для дослідження психологічних особливостей соціальної активної молоді.

Указані методики можна розділити на *дві групи*.

Перша група включає анкету з відкритими питаннями (для вивчення розуміння молоддю сутності соціальної активності, її ролі, основних видів, а також чинників, які сприяють або заважають розвитку соціальної активності молоді в Україні та психологічних умов розвитку) та методику контент-аналізу.

До другої групи відносять тестові методики, які спрямовані на вивчення рівня розвитку психологічних якостей соціально активної молоді (лідерський компонент, ціннісно-мотиваційний компонент, емоційно-регулятивний компонент, комунікативний компонент).

Що стосується *першої групи методик*, то вона включає, насамперед, *анкету з відкритими питаннями*, яка дає можливість виявити думку опитаних щодо розуміння сутності соціальної активності молоді та її ролі, основних форм соціальної активності, чинників, які сприяють або заважають розвитку соціальної активності молоді в Україні, методів та форм розвитку соціальної активності молоді, наявності потреби у психологічній допомозі з цього питання.

Указана анкета включає такі питання: 1) «Що таке соціальна активність молоді?»; 2) «Які види соціальної активності молоді в сучасних умовах розвитку України Ви можете виділити?»; 3) «Яку роль відіграє соціальна активність молоді?»; 4) «Що сприяє розвитку соціальної активності молоді в Україні в сучасних соціально-політичних умовах?»; 5) «Що заважає розвитку соціальної активності молоді в Україні у сучасно-політичних умовах?»; 6) «Як можна розвивати соціальну активність молоді в Україні?»; 7) «Які можна використати для цього методи та форми роботи?»; 8) «Як психологи можуть допомогти у вирішенні цього питання?».

Обробка отриманих результатів опитування здійснюється за допомогою *методики контент-аналізу*, яка дає можливість визначити змістовно-сміслові відповіді учасників дослідження на кожне із питань.

Стосовно *другої групи методик*, то, як уже зазначалось, вона спрямована на дослідження рівня розвитку основних компонентів розвитку соціальної активної молоді та їх складових.

Так, для дослідження *лідерського компонента* доцільним є використання таких методик:

а) *методика «Здатність до лідерства» Р.С. Немова*, що призначена для оцінки загальної здатності до лідерства. Випробуваний відповідає на 50 запитань, і за результативністю відповідей робиться висновок, чи володіє він персональними психологічними якостями, необхідними лідеру [19];

б) *методика для вивчення комунікативних та організаційних схильностей (КОС-2)* [15], яка дає можливість діагностувати рівень розвитку комунікативних та організаторських здібностей, які відіграють провідну роль у здійсненні лідерської діяльності, що є важливою, хоча і не єдиною, передумовою соціальної активності молоді.

Вивчення **ціннісно-мотиваційного компонента** можливе за допомогою таких методики:

а) *методика мотиваторів соціально-психологічної активності особистості*, що допомагає визначити провідні потреби-мотиватори особистості (досягнення успіху в цілому, мотивація влади, тенденція до визнання та поваги та ін.) [19];

б) *методика для дослідження особистісної установки «альтруїзм-егоїзм»*, що націлена на вивчення такої важливої для соціальної активності молоді соціально-психологічної установки особистості, як альтруїзм [15].

Для вивчення **емоційно-регулятивного компонента** можливе використання таких методик:

а) *методика «Стратегії подолання стресових ситуацій (SASC)»*, яка призначена для вивчення стратегій копінг-поведінки (стрес-долаючої поведінки) як типів реакцій особистості людини з подолання стресових ситуацій [6]. Опитувальник дає можливість вивчити дев'ять моделей копінг-стратегій: асертивні дії, вступ до соціального контакту, пошук соціальної підтримки, обережні дії, імпульсивні дії, уникнення, маніпулятивні (непрямі) дії, асоціальні дії, агресивні дії;

б) *методика для вивчення рівня соціальної фрустрованості*, що фіксує ступінь задоволеності соціальними досягненнями в основних аспектах життєдіяльності особистості [15].

На дослідження **комунікативного компонента** спрямовані такі методики:

а) *методика для вивчення асертивності*, яка призначена для діагностики рівня впевненості у собі [20];

б) *методика особистісного самоконтролю М. Снайдера*, що дає можливість дослідити рівень комунікативного контролю [15].

Зазначені методики уможливають вивчення кожної із складових, які входять до основних компонентів психологічних якостей, і які характерні для соціально активної молоді, та визначення загального показника.

Висновки. Використання наведеного комплексу методик є доцільним для дослідження розуміння молодими людьми сутності соціальної активності молоді, рівня розвитку основних психологічних якостей соціально активної молоді та аналізу найбільш актуальних проблем та психологічних умов їх подолання.

Перспективи подальших досліджень полягають у вивченні чинників, які впливають на вияви психологічних якостей соціально активної молоді, що стосуються, зокрема, форми активності молоді, приналежності до молодіжних об'єднань, рівня освіти молоді, статі, віку, особливостей виховання і сім'ї та ін.

Список використаної літератури

1. Андреева Ю. В фокусе – молодежный активизм / Ю. Андреева. – Ульяновск : ИЦ Ульянов. гос. ун-та, 2007. – С. 76–80.
2. Бандура А. Теория социального научения / А. Бандура. – СПб. : Евразия, 2000. – 320 с.
3. Безпалько О.В. Развитие социальной активности личности у дитячому об'єднанні / О.В. Безпалько // Вісник психології і педагогіки : зб. наук. пр. – Вип. 8. – 2012. – С. 3–16.
4. Борисова Т.С. Активность и инициативность как основа формирования социальной ответственности учащейся молодежи / Т.С. Борисова // Вестник ТГПУ. – 2011. – Выпуск 1(103). – С. 131–136.
5. Кульпединова М. Вовлечение молодежи в общественную практику как приоритет государственной молодежной политики : сб. научных статей / М. Кульпединова, Г. Николаев. – М. : ФГУ «ГосНИИ семьи и воспитания», 2006. – 92 с.
6. Водопьянова Н.Э. Психодиагностика стресса / Н.Э. Водопьянова. – СПб., 2009. – С. 251–260.
7. Грабовська С.Л. Соціальна активність в процесі соціалізації особистості / С.Л. Грабовська, С.М. Чолій : зб. наук. пр. Інституту психології імені Г.С. Костюка АПН України ; за ред. С. Д. Максименка. – Т. XII. – Част. 1. – К., 2010. – С. 171–181.
8. Георгиенко В. Молодежная политика для чайников / В. Георгиенко. – Одесса, 2007. – 26 с.
9. Фромм Э. Авторитарная личность. Теории личности в западноевропейской и американской психологии / Э. Фромм. – Самара, 1996. – С. 263–294.
10. Зайцева А. Спектакулярные формы протеста в современной России: между искусством и социальной терапией / А. Зайцева // Неприкосновенный запас. – 2010. – № 4(72). – С. 47–69.
11. Здравомыслова Е. Парадигмы западной социологии общественных движений / Е. Здравомыслова – СПб. : Наука, 1993. – 172 с.
12. Зиневич О.А. Потребность студентов в создании новых молодежных объединений / О.А. Зиневич // Инновационное развитие и кадровый потенциал молодежной и социальной сферы : м-лы Междун. науч.-практ. конф. (Санкт-Петербург, 21–23 ноября 2013 г.) / под ред. Г.В. Ковалевой. – СПб. : ФГБОУВПО «СПГУТД», 2013. – С. 116–117.
13. Ковалева А. Социология молодежи: Теоретические вопросы / А. Ковалева, В. Луков. – М. : Социум, 1999. – 351 с.
14. Лукьянова В.А. Методическое пособие по созданию и организации работы Студенческого Добровольческого Агентства в учебном заведении: опыт, которым можно воспользоваться / В.А. Лукьянова, С.Р. Михайлова. – СПб. : «МультиПроджектСистемСервис», 2011. – 76 с.
15. Райгородский Д.Я. Практическая психодиагностика: Методики и тесты : учеб. пособие / Д.Я. Райгородский. – Самара : ИД «Бахрах», 1998. – 672 с.
16. Радул В.В. Соціальна активність у структурі соціальної зрілості (теоретико-методологічний аспект) : монографія / В.В. Радул ; Кіровоград. держ. пед. ун-т ім. В. Винниченка. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2011. – 255 с.

17. Райгородский Д.Я. Теории личности в западноевропейской и американской психологии / Д.Я. Райгородский. – Самара, 1996. – С. 467–477.
18. Тетерский С.В. Социальные инициативы детей и молодежи: поддержка общества и государства : монография / С.В. Тетерский. – М. : РЕГЛАНТ, 2003. – 214 с.
19. Фетискин Н.П. Социально-психологическая диагностика развития личности и малых групп / Н.П. Фетискин, В.В. Козлов, Г.М. Мануйлов. – М. : Изд-во Ин-та психотерапии, 2002. – С. 69–86.

Spysok vykorystanykh dzherel

1. Andreeva Ju. V fokuse – molodezhnyj aktivizm / Ju. Andreeva. – Ul'janovsk : IC Ul'janov. gos. un-ta, 2007. – S. 76–80.
2. Bandura A. Teorija social'nogo nauchenija / A. Bandura. – SPb. : Evrazija, 2000. – 320 s.
3. Bezpal'ko O.V. Rozvytok sotsial'noyi aktyvnosti osobystosti u dytyachomu ob'yednanni / O.V. Bezpal'ko // Visnyk psykholohiyi i pedahohiky : zb. nauk. pr. – Vyp. 8. – 2012. – S. 3–16.
4. Borisova T.S. Aktivnost' i iniciativnost' kak osnova formirovaniya social'noj otvetstvennosti uchashhejsja molodezhi / T.S. Borisova // Vestnik TGPU. – 2011. – Vyp. 1(103). – S. 131–136.
5. Kul'pedinova M. Vovlechenie molodezhi v obshhestvennuju praktiku kak prioritet gosudarstvennoj molodezhnoj politiki : sb. nauchnykh statej / M. Kul'pedinova, G. Nikolaev. – M. : FGU «GosNII sem'i i vospitanija», 2006. – 92 s.
6. Vodop'janova N.Je. Psihodiagnostika stressa / N.Je. Vodop'janova. – SPb., 2009. – S. 251–260.
7. Hrabov'ska S.L. Sotsial'na aktyvnost' v protsesi sotsializatsiyi osobystosti / S.L. Hrabov'ska, S.M. Choliy : zb. nauk. pr. Instytutu psykholohiyi imeni H.S. Kostyuka APN Ukrainy ; za red. S. D. Maksymenka. – T. KhII. – Chast. 1. – K., 2010. – S. 171–181.
8. Georgienko V. Molodezhnaja politika dlja chajnikov / V. Georgienko. – Odessa, 2007. – 26 s.
9. Fromm Je. Avtoritarnaja lichnost'. Teorii lichnosti v zapadnoevropejskoj i amerikanskoj psihologii / Je. Fromm. – Samara, 1996. – S. 263–294.
10. Zajceva A. Spektakuljarnye formy protesta v sovremennoj Rossii: mezhdru iskusstvom i social'noj terapije / A. Zajceva // Neprikosnovennyj zapas. – 2010. – № 4(72). – S. 47–69.
11. Zdravomyslova E. Paradigmy zapadnoj sociologii obshhestvennykh dvizhenij / E. Zdravomyslova – SPb. : Nauka, 1993. – 172 s.
12. Zinevich O.A. Potrebnost' studentov v sozdanii novykh molodezhnykh ob#edinenij / O.A. Zinevich // Innovacionnoe razvitie i kadrovyj potencial molodezhnoj i social'noj sfery : m-ly Mezhdun. nauch.-prakt. konf. (Sankt-Peterburg, 21–23 nojabrja 2013 g.) / pod red. G.V. Kovalevoj. – SPb. : FGBOUVPO «SPGUTD», 2013. – S. 116–117.
13. Kovaleva A. Sociologija molodezhi: Teoreticheskie voprosy / A. Kovaleva, V. Lukov. – M. : Socium, 1999. – 351 s.
14. Luk'janova V.A. Metodicheskoe posobie po sozdaniju i organizacii raboty Studencheskogo Dobrovol'cheskogo Agentstva v uchebnom zavedenii: opyt, kotorym mozno vospol'zovat'sja / V.A. Luk'janova, S.R. Mihajlova. – SPb. : «Mul'tiProdzhektSistemServis», 2011. – 76 s.
15. Rajgorodskij D.Ja. Prakticheskaja psihodiagnostika: Metodiki i testy : ucheb. posobie / D.Ja. Rajgorodskij. – Samara : ID «Bahrah», 1998. – 672 s.
16. Radul V.V. Sotsial'na aktyvnost' u strukturi sotsial'noyi zrilosti (teoretyko-metodolohichnyj aspekt) : monohrafiya / V.V. Radul ; Kirovohrad. derzh. ped. un-t im. V. Vynnychenka. – Kirovohrad : Imeks-LTD, 2011. – 255 s.
17. Rajgorodskij D.Ja. Teorii lichnosti v zapadnoevropejskoj i amerikanskoj psihologii / D.Ja. Rajgorodskij. – Samara, 1996. – S. 467–477.
18. Teterskij S.V. Social'nye iniciativy detej i molodezhi: podderzhka obshhestva i gosudarstva : monografija / S.V. Teterskij. – M. : REGLANT, 2003. – 214 s.
19. Fetiskin N.P. Social'no-psihologicheskaja diagnostika razvitija lichnosti i malych grupp / N.P. Fetiskin, V.V. Kozlov, G.M. Manujlov. – M. : Izd-vo In-ta psihoterapii, 2002. – S. 69–86.

Rud'ska, M.I. A set of instruments to study psychological characteristics of socially active youth. The article deals with the content and structure of social activity of young people as a characteristic of young people's way of life which reflects their conscious focus on their activities and behaviors to change or support social environment, on active participation in social institutions according to the needs, interests, goals, and ideals of society and youth.

The author analyzes the basic social activities of young people and reveals the system of psychological characteristics of socially active young people.

The instruments to diagnose the psychological characteristics of socially active youth can be divided into two groups. Group 1 includes an open-end questionnaire to study youth's understanding of the nature, roles and main types of social activity, as well as the factors that promote or hinder the development of youth's social activities in Ukraine and psychological conditions for their development, while Group 2 is made up of the instruments to measure the levels of the following psychological characteristics of socially active youth: the leadership component, value-motivational component, emotional-regulative component, and communicative component.

Keywords: youth, social activity of youth, types of youth's social activities, psychological characteristics of socially active youth.

Відомості про автора

Рудська Маргарита Ігорівна, аспірантка факультету психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна.

Rud'ska, Margaryta Igorivna, PhD student, dept. of psychology, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine.

E-mail: mrud'ska@gmail.com